

בתי המשפט

א 075851/04

בית משפט השלום תל אביב-יפו

11/05/2006

בפני: כב' השופטת מארק – הורנצ'יק דליה

דורפמן רונן

תובע

נ ג ד

YNET - ידיעות תקשורת בע"מ

נתבעת

פסק דין

1. זו תביעה כספית לפיצוי התובע בסך 240,000 ₪ כפיצוי סטטוטורי עבור הפרה של זכות מוסרית של התובע בכל אחת מן הרשימות / הכתבות שהופיעו באתר YNET ללא ציון שמו של התובע כמי שכתב את הרשימות.

הצדדים

2. התובע, עיתונאי במקצועו ובעל מוניטין רב בתחום סיקור וניתוח אירועי ספורט, בין היתר בשל סגנון כתיבתו הנחשב ייחודי ואשר הקנה לו שם רב בקרב קוראי מדורי הספורט.

3. בעבר, הועסק התובע בעיתוני "העיר", "ידיעות אחרונות" וכעורך בעיתון "הארץ", פרסם כתבות במוסף "7 ימים" של עיתון "ידיעות אחרונות" ועוד.

4. התובע הוא מומחה בעל שם עולמי בתחום המשחקים האולימפיים, ואף שימש עורך ראשי ויועץ היסטורי בהפקת כותרי CD רום רשמיים עבור הועד האולימפי.

בתי המשפט

א 075851/04

בית משפט השלום תל אביב-יפו

11/05/2006

בפני: כב' השופטת מארק – הורנצ'יק דליה

5. בימים אלה, התובע מפיק סרט דוקומנטרי בתחום הספורט, על ההיסטוריה של הספורט היהודי בעולם, כפריילנסר, באתר האינטרנט של ערוץ הספורט בטלוויזיה, ועוסק בפיתוח שירותי טכנולוגיה לתקשורת בספורט.

6. הנתבעת היא מפעילת אתר אינטרנט בשם YNET שהנו אתר האינטרנט של קבוצת פרסומי עיתונות וכתבי עת של "ידיעות אחרונות".

7. לקראת המשחקים האולימפיים באתונה 2004, הוקם באתר YNET, "ערוץ" אשר נועד לסקור את אירועי האולימפיאדה אתונה 2004. "הערוץ" כלל כתבות ופרשנויות של כתבי ספורט שונים.

הרקע לתביעה

8. בתקופה שבין יוני 1999 - אוקטובר 1999, עת הועסק בתובע ע"י העיתון "ידיעות אחרונות", הועסק גם בייעוץ וסיוע לצוות ההקמה של אתר האינטרנט של YNET. במסגרת זו חיבר התובע שורה של כתבות בנושאי ספורט, ובין היתר 12 רשימות בנושא המשחקים האולימפיים על מנת שיפורסמו באתר לכשיושק. לאחר השקת האתר פורסמה כל אחת מ-12 הרשימות באתר תחת שמו של התובע (להלן: "הרשימות").

9. הרשימות בהן מדובר הן - 12 כתבות המסקרות את המשחקים האולימפיים מאז חידושם בעידן המודרני.

שלוש הכתבות הראשונות, מסקרות כל אחת קבוצה של אולימפיאדות, וכל אחת מהכתבות האחרות מסקרת אולימפיאדה אחת והכל עד למשחקים האולימפיים של 1996. הרשימות נכתבו עבור YNET ע"י התובע, כמי

בתי המשפט

א 075851/04

בית משפט השלום תל אביב-יפו

11/05/2006

בפני: כב' השופטת מארק – הורנצ'יק דליה

שסיקר את האולימפיאדה בסדני 2000 עבור YNET ואשר עבורן שילמה
YNET

10. לקראת אירועי האולימפיאדה אתונה 2004, עורך ערוץ הספורט באתר YNET, רון שנקרמן, עשה שימוש ושילב ב"ערוץ" את סדרת הכתבות - הרשימות, ללא ציון שמו של התובע כמי שחיבר את הרשימות. ומכאן התביעה.

טענות הצדדים

11. עניינה של תביעה זו איפא ב-12 רשימות שפורסמו ב"ערוץ" באתר האינטרנט YNET אשר בבעלות הנתבעת.

אין חולק כי רשימות אלו נכתבו ע"י התובע עבור הנתבעת בעבר בשנת 1999, ופורסמו על ידי הנתבעת בשנת 2004 לתקופה קצרה, לקראת אולימפיאדה אתונה 2004, ומבלי לציין את שמו של התובע כמחבר.

12. ביום 10.08.04 ועד 16.08.04, במהלך קיום המשחקים האולימפיים אתונה 2004, הסתבר לתובע כי YNET הנתבעת, חזרה לפרסם את 12 "הרשימות" מפרי עטו ב"ערוץ" - אתונה 2004, תחת הכותרת "מנהרת הזמן" תוך מחיקת שמו כמחבר הרשימות.

מיד לאחר הגילוי פנה התובע אל הנתבעת והתריע על פרסום הרשימות ללא מתן הקרדיט ודרש לתקן את ההפרה, לצרף את שמו כמחבר הרשימות, להתנצל ולפצותו.

בתי המשפט

א 075851/04

בית משפט השלום תל אביב-יפו

11/05/2006

בפני: כב' השופטת מארק – הורנצ'יק דליה

בתגובה - תיקנה הנתבעת את ההפרה באמצעות החזרת שמו לכל אחת מן הכתבות, דחתה את הדרישה לפיצוי, וחלף התנצלות - הציעה לשקול פרסום הבהרה לפיה - הושמט שמו של התובע מהרשימות בטעות. התובע סירב לנוסח שהוצע. הנתבעת מיוזמתה לא פרסמה התנצלות ואף לא את נוסח ההבהרה שהציעה. לאחר זאת הוגשה התביעה.

13. טוען התובע - כי פרסום "הרשימות" ללא ציון שמו של התובע, עלה כדי הפרת זכויותיו המוסריות ו/או זכויות היוצרים שלו ברשימות - ביצירות ובניגוד לסעיף 4 א' (5) לפקודת זכויות יוצרים 1924. טוענת הנתבעת - כי זכויות היוצרים ברשימות נשוא התביעה הינן של הנתבעת ובעלותה, על כן מכחישה הנתבעת הפרת זכות כלשהי של התובע. טוענת הנתבעת כי פעלה בתום לב ומתוך התחשבות באינטרסים של התובע, ולא מתוך כוונה לפגוע בזכויות התובע, וכי לתובע לא נגרם כל נזק.

דיון

* במאמר מוסגר אומר כי "פרסום" יצירה על פי סעיף 1 (3) לחוק זכות יוצרים פירושו "הוצאת העתקות ממנה לציבור" מכאן כי בידיו של בעל זכות יוצרים - הנתבעת - להחליט אם ומתי תובא היצירה בפני הציבור. בפרשנות מרחיבה נאמר כי הצגתה של יצירה באתר האינטרנט היא פרסום.

14. בתצהיר עדותו הראשית, בעדותו ובסיכומיו - לא עמד התובע על טענתו שהעלה בכתב התביעה כי הוא בעל זכות היוצרים ב-12 הרשימות. עילת תביעתו היחידה היא איפא - הפרת הזכות המוסרית - שאין חולק כי בידי הנתבעת YNET זכויות הבעלות ב-12 הרשימות, ומלוא הזכויות לפרסמן.

בתי המשפט

א 075851/04

בית משפט השלום תל אביב-יפו

11/05/2006

בפני: כב' השופטת מארק – הורנצ'יק דליה

השאלה הצריכה בירור היא - האם הייתה לנתבעת YNET הזכות לפרסם את 12 הרשימות ובאתר YNET תוך השמטת שמו של התובע כמחברן של הרשימות, וכל אחת מהן.

15. בין התובע לבין הרשימות שחיבר קיים קשר טבעי - זיקה שבין יוצר ליצירתו. הדין מכיר בתוקפו של הקשר המיוחד שבין היוצר לבין יצירתו, כ- "זכות אישית" של היוצר, היא "הזכות המוסרית".

ראה: ויסמן "הזכות האישית" droit moral בדיני זכויות יוצרים, מחקרי

משפט ז' (1989) עמ' 51, 55 ;

ראה: ג. טדסקי, "הקניין הרוחני וזכויות האישיות", משפטים י' (תש"מ) עמ' 392.

16. הזכות המוסרית - מקורה גם במשפט העברי ועל כך עומד כב' השופט יעקב טירקל: "פרסומה של יצירה בלי ששמו של מחברה ייקרא עליה בהיקף ובמידה המקובלים היא פגיעה בזכותו המוסרית של המחבר". שורשיו של עיקרון חשוב זה שלוחים גם במקורות המשפט העברי, שעמדו על גודל עונו של מי שאינו אומר דברים בשם אומרו. כך נאמר: "גדול שיאמר דבר בשם אומרו ולא יגזול דעת האומרו, כי גזילה זו יותר מגזילת ממון... ומה מאוד גדול עבירה זו בעיני, האומר פשט הכתוב בספר, או אשר שמע, ולא מזכיר שם האומר או הכותב" (ר' ישעיה הלוי הורוויץ, "שני לוחות הברית", מסכת שבועות דף קפ"ג ע' ב) .

ראה: ע"א 2790/93 Robert H. Eisenman נ' אלישע קימרון. פד"י נ"ד

(3), 817, 841.

17. הזכות המוסרית, זכותה להכרה כזכות יסוד והיא מעוגנת בסעיף 27 (ב) להכרזה האוניברסאלית בדבר זכויות האדם, לפיו "כל אדם זכאי להגנת

בתי המשפט

א 075851/04

בית משפט השלום תל אביב-יפו

11/05/2006

בפני: כב' השופטת מארק – הורנצ'יק דליה

האינטרסים המוסריים והחומריים הכרוכים בכל יצירה מדעית, ספרותית או אומנותית שהיא פרי רוחו".

ראה: רע"א 2687/92 - דוד גבע נ' חברת וולט דיסני . פ"ד מח(1), 251, 266.

18. נקבע בסעיף 4 א' לפקודת זכויות יוצרים 1924 (בתיקון מ-1981) שלשוננו:

" (1) מחבר זכאי ששמו ייקרא על יצירתו בהיקף ובמידה המקובלים.

(2) מחבר זכאי שלא ייעשה ביצירתו כל סילוף, פגימה או שינוי אחר, או כל פעולה שיש בה משום הפחתת ערך ביחס לאותה יצירה, העלולה לפגוע בכבודו או בשמו של מחברה.

(3) פגיעה בזכות לפי סעיף זה היא עוולה אזרחית, והוראות פקודת הנזיקין [נוסח חדש] יחולו עליה.

(4) זכותו של מחבר לפי סעיף זה לא תהיה תלויה בזכותו החמרית באותה יצירה, והיא תעמוד לו אף לאחר שזכות זו, כולה או מקצתה, הועברה לאחר.

(5) בתביעה לפי סעיף זה זכאי המחבר לפיצויים בסכום שיקבע בית המשפט לפי נסיבות המקרה, אף אם לא הוכיח נזק ממון; הוראה זו לא תגרע מסמכות אחרת של בית המשפט לפי פרק ה' לפקודת הנזיקין [נוסח חדש]".

19. על פרשנות הוראות סעיף 4 א' לפקודת זכויות יוצרים עמדה כב' השופטת

ניצה שעשוע מימון ב- ת.א. 2445/04 יעקב רוטבליט נ. ברמג לייף בע"מ

ואח', לא פורסם, מיום 14.08.05:

בתי המשפט

א 075851/04

בית משפט השלום תל אביב-יפו

11/05/2006

בפני: כב' השופטת מארק – הורנצ'יק דליה

"הזכות המוסרית מבטאת את זיקתו של היוצר ליצירתו. היא אינה זכות כלכלית כי אם זכות רגשית, הייחודית ליוצר ביצירתו חלק מ"כבוד האדם" שלו כיוצר. מהמשך הסעיף עולה כי הזכות המוסרית אינה תלויה בזכויות יוצרים, והיא מוקנית ליוצר גם אם זכותו הגשמית הועברה לאחר. הזכות המוסרית היא זכות היוצר להכרה בפירותיו האומנותיים ולשמירה על צביונם".

20. על הזכות המוסרית חלות הוראות הכלליות בעניין זכות היוצרים. "היקף (הזכות המוסרית) בשינויים הנובעים מההגדרה (של הזכות) זהה לדעתי, לזכות היוצרים בחוק לעניין הגדרת היצירות המוגנות, הגנת תום הלב והשיקולים למתן הסעד. כך מתבקש מעצם שילובה של הזכות בפקודת זכות יוצרים, וממטרתו התחיקתית של החוק המתקן, שהיא השלמת הוראות מיוחדות על פי חוק זכות יוצרים, בגידרן מוגנות זכויות כלכליות בלבד".

מפי כב' השופטת דליה דורנר בשבתה בביהמ"ש מחוזי, בפרשת "המגילות הגנוזות" - ת.א. (י-ס) 41/92 קימרון נ. שנקס, פס"מ תשנ"ג (3) 10, 31.

זו אף עמדת כב' השופט ד"ר ג. קלינג בה"פ (ת"א) 1380/95 עטיה נ. עיריית ת"א (הידועה אף בכינויה פרשת מגדלי עזריאלי בת"א).

אחריות הנתבעת להפרתו - הזכות המוסרית

21. במקרה דנן הרשימות פורסמו באתר YNET בין 10-16 לאוגוסט 2004, ימי האולימפיאדה באתונה 2004, ללא ציון שם התובע כמחבר הרשימות או איזה מהן.

בתי המשפט

א 075851/04

בית משפט השלום תל אביב-יפו

11/05/2006

בפני: כב' השופטת מארק – הורנצ'יק דליה

22. כאמור מהוראת סעיף 4 א' לפקודת זכות יוצרים 1924 עולה כי אפילו זכות היוצרים מוקנית לאחר - ובמקרה הנדון לנתבעת - YNET, מכח היותה מעסיקתו של התובע - המחבר - אין בכך כדי לשלול מן התובע / המחבר את הגדרתו כמחבר ואת הזכות האישית - הזכות המוסרית המוקנית לו, ללא קשר למעמדו ולמסגרת בה נעשתה היצירה.

23. הזכות המוסרית ביצירה שנעשתה ע"י התובע כעובד במהלך עבודתו אצל YNET מעבידתו - מוקנית לעובד / המחבר / התובע. בשל היותה של הזכות המוסרית זכות אישית - היא נותרת בידי היוצר / המחבר, אף לאחר שזכות היוצרים הועברה לידי המעסיק / המעביד. זכותו של מחבר ששמו ייקרא על יצירתו בהיותה זכות יסוד אישית שהיא בעלת מעמד חוקתי ואשר בשל חשיבותה - מגן עליה המחוקק במיוחד ובנפרד מזכויות אחרות של יוצר ביצירתו.

24. פרסום הרשימות באתר YNET תוך השמטת שמו של התובע כמחבר - הפר את זכותו המוסרית של התובע ביצירתו. הנתבעת הפרה את זכותו המוסרית של התובע ביצירתו. הנתבעת הפרה את זכותו המוסרית של התובע בכך שלא פרסמה את שמו כמחבר הרשימות.

הגנת תום הלב - שימוש הוגן

25. על פי סעיף 2 (1) (1) לחוק זכות יוצרים - מעשה שהוא טיפול הוגן ביצירה לשם - בין היתר - "תמצית עיתונאית" - אינו מהווה הפרת זכות יוצרים. הטעם לכך הוא הרצון לאפשר לעיתונות לפרסם יצירות מוגנות או חלקים מהן כאשר בפרסום עניין ציבורי, בלי חשש לחיוב בתשלום פיצויים.

בתי המשפט

א 075851/04

בית משפט השלום תל אביב-יפו

11/05/2006

בפני: כב' השופטת מארק – הורנצ'יק דליה

26. המונח "תמצית עיתונאית" חל לא רק על עיתונות כתובה, אלא גם על עיתונות אלקטרונית והנתבעת YNET, בכלל זה.

27. בבחינת "הגינות השימוש" שוקל ביהמ"ש הן את כיבוד זכותו המוסרית של התובע, והן את תום לבו של המשתמש.
ראה: ת.א. (ת"א) 24959/97 בס נ. כתר הוצאה לאור בע"מ, דינים שלום, כרך י"ט עמ' 972, מפי כב' השופט (בדימוס) טל שחר.

28. בבחינת "הגינות השימוש" כבר נקבע כי יש לראות בחומרה רבה את עובדת פרסום היצירה, בלא ציון שם המחבר.
ראה: ע"א 2790/93 Robert H. Eisenman נ' אלישע קימרון. פד"י נ"ד (3), 817, 838.

29. הנתבעת טוענת כי פעלה בשימוש הוגן ובתום לב: נוכח העובדה כי בשנת 2004 עבד התובע ככתב ספורט בעיתון מתחרה, בעיתון "הארץ", סברה הנתבעת כי פרסום שמו של התובע כמחבר הרשימות, עלול לפגוע בו וליצור אי נעימות שלו עם מקום עבודתו בעיתון "הארץ" (עמ' 13 שורות 13-14). נוכח זאת, פעלה הנתבעת על מנת להתקשר עם התובע כדי לדעת את רצונו בעניין (עמ' 13 שורות 15-17).
 הנתבעת ניסתה להשיג את התובע בלונדון, מקום מושבו באותה עת, ובפועל לא עלה בידה לשוחח איתו.

30. טענת "תום הלב" ב-"הגינות השימוש" אותה מעלה הנתבעת היא כי בתום לב קיבלה את ההחלטה להשמיט את שמו של התובע מהרשימות היות וידעה

בתי המשפט

א 075851/04

בית משפט השלום תל אביב-יפו

11/05/2006

בפני: כב' השופטת מארק – הורנצ'יק דליה

שהתובע הועסק אותה עת על ידי עיתון "הארץ" וביקשה לחסוך מהתובע מבוכה בפני מעסיקיו, עקב פרסום שמו באתר של מתחרה. טוענת הנתבעת כי כל שהניע אותה היה טובתו של התובע והדבר נעשה **בתום לב**. מעת שגילה תובע רצונו למתן קרדיט - פעלה הנתבעת באופן מיידי על מנת לפרסם את שמו על גבי הרשימות.

31. כבר נפסק כי העובדה שתובע עשה שימוש ללא הרשאה מאת בעל זכות היוצרים, נקט גישה זהירה ובחן בטרם השתמש ביצירה, את האפשרות לקבל רישיון מבעל הזכויות - איננה יוצרת חוסר תום לב מצידו, אם יעשה לבסוף שימוש ללא רישיון, שהוא בגדר שימוש הוגן.

ראה: Monster Communications v. Turner Broadcasting System Inc. 935 F. Supp 490 (S.D.N.V. 1996)

32. ההחלטה של הנתבעת להשמיט שמו של התובע מן הרשימות נתקבלה על ידי מר אמיר לין - עורך במדור הספורט אצל הנתבעת, ועל ידי מר רון שנקרמן, עורך ערוץ הספורט, אצל הנתבעת. שניהם העידו בביהמ"ש. מעדותם עלה כי ההחלטה התקבלה לאחר שהעדים התייעצו עם מר יוסף יצחייק, עורך המשנה של אתר הנתבעת.

33. כאמור, טוענת הנתבעת כי טרם התקבלה ההחלטה להשמיט שמו של התובע, עשו נציגי הנתבעת מאמצים לאתר את התובע על מנת לברר עמו אם הוא מבקש ששמו יפורסם על גבי הכתבות.

34. נציגי הנתבעת העידו על שיחות טלפון רבות אשר נערכו לצורך כך, כולן למספר טלפון אחד והוסיפו כי באותן שיחות השאירו לתובע הודעות

בתי המשפט

א 075851/04

בית משפט השלום תל אביב-יפו

11/05/2006

בפני: כב' השופטת מארק – הורנצ'יק דליה

מוקלטות ארוכות, המתארות בפרוטרוט את סיבת הפנייה (עמ' 21 שורות 1-4).

35. כראייה לטענות אלו, הציגה הנתבעת פלט מחשב, המפרט את כל השיחות אשר נערכו משלוחת הטלפון במשרדי הנתבעת מיום 03.01.04 ועד יום 13.06.04, (עמ' 15 שורות 15-17).

36. שלוש פעמים, בתאריכים הרלוונטיים חייג מי מהעדים את מספרו של התובע. השיחות נערכו כולן באותו יום 06.06.04, (עמ' 15 שורה 10) אשר חל ביום א' בשבוע, שהוא יום המנוחה השבועית באנגליה - למקום העבודה של התובע, בהפרשים של כשעתיים בין שיחה לשיחה.

37. על פי פלט השיחות, התקיימה השיחה הראשונה ביום 06.06.04 בשעה 09: 51 והיא ארכה 36 שניות. באותו יום בשעה 11: 00 התקיימה השיחה השנייה וארכה 3 שניות. השיחה השלישית - הייתה בשעה 13: 35 באותו יום, והיא ארכה 4 שניות.

כלומר בשיחה הראשונה הארוכה ביותר יכול היה המתקשר להקשיב ולהשאיר הודעה קצרה, כפי שהעיד אמיר לין (עמ' 21 שורות 104) - בשתי השיחות האחרות - ספק אם המתין המתקשר אפילו לסוף המענה הקולי. משמע - פלט השיחות אותו מציגה הנתבעת כראייה, מעיד על נסיון ליצור קשר עם התובע. הפלט שהוצג אינו מעיד על הודעות מרובות ומפורטות אשר נערכו לאורך זמן כפי שמתארים העדים: "ואני עשיתי עוד שיחות, לא יודע למה הם לא פה" (עמ' 22 שורות 1-3). על השאלה מדוע לא הוצג הפלט הנוסף לא הייתה בפי העדים תשובה (עמ' 15 שורות 15-17).

בתי המשפט

א 075851/04

בית משפט השלום תל אביב-יפו

11/05/2006

בפני: כב' השופטת מארק – הורנצ'יק דליה

38. היקף המאמץ שהוכיחה הנתבעת כי נעשה לאיתור התובע אין בו לתמוך בגירסתה כי נעשה מאמץ כן ורציני לאתר את התובע.

הנתבעת לא הוכיחה כי ניסתה לאתר מספר טלפון נוסף, כמו למשל בביתו של התובע.

הנתבעת לא הוכיחה כי ניסתה לקבל מספר סלולרי של התובע או להשאיר לו הודעה במערכת עיתון הארץ, למרות שידעה היטב שהתובע מועסק שם. הנתבעת לא שלחה לתובע הודעה בדוא"ל או בדואר, וצמצמה מאמציה, כעולה מן הפלט שהוצג, לבוקר יום א' אחד 06.06.04 אשר חל כמעט חודשים תמימים לפני פרסום הרשימות.

39. אני דוחה את טענת הנתבעת כי עשתה כל שביכולתה כדי לאתר את התובע. אין זה מתקבל על דעתי כי גוף תקשורת רציני, דוגמת הנתבעת, אינו מצליח במשך כמעט חודש וחצי לאתר עיתונאי ספורט מסוג התובע.

40. כל שעולה מראיות הנתבעת הינו כי בבוקר יום א' הוא יום השבתון בבריטניה, נעשה ניסיון שטחי עד מאוד אשר לא עלה יפה להתקשר עם התובע למקום עבודתה בלונדון. הנתבעת לא נקטה גישה זהירה ולא בחנה כראוי, טרם השמטת שמו של התובע מן הרשימות - את האפשרות לקבל את תגובתו של התובע, לפיכך - נדחית טענתה כי פעלה לאיתור התובע בתום לב, והלכת Monster Communications דלעיל - לא עומדת לה.

41. הוכח כי לאחר שניסיונה של הנתבעת ליצור קשר עם התובע נכשל - פנו עורכי המדור למר יצחייק - העורך המשנה האחראי שהיה, על פי עדות מר שנקרמן ומר לין האישיות ברת הסמכא כדי לקבל אישור והוראות בקשר להחלטה בעניינו של התובע. מר יצחייק לא הובא למסור עדות מדוע לא פעל לקבל ייעוץ משפטי מקום בו הובאה בפניו סוגייה רגישה ולא שגרתית כמו

בתי המשפט

א 075851/04

בית משפט השלום תל אביב-יפו

11/05/2006

בפני: כב' השופטת מארק – הורנצ'יק דליה

אי פירסום שמו של מחבר. אין זאת אלא שהימנעות הבאתו לעדות היא משום החשש שעדותו מזיקה לנתבעת.

42. הנתבעת בחרה להציג בפני ביהמ"ש שני עורכים צעירים מאוד וחסרי ניסיון לביסוס טיעונה כי הנסיבות שהתרחשו היו בתום לב. ניסיונה של הנתבעת להתלות בתמימותם וחוסר ידיעתם של שני עורכים צעירים וחסרי ניסיון להוכחת תום לב - נתפס בעיני כלא ראוי. הנתבעת היא גוף תקשורת מוביל בעל ניסיון ואמצעים, הנדרשת לנושאים הקשורים בזכויות יוצרים כחלק מהעיסוק היום יומי שלה, ואשר בשל מודעותה לרגישות הנושאים הקשורים בזכויות יוצרים מקיימת מערך של ייעוץ משפטי נגיש "מסביב לשעון".

43. במאמר מוסגר אומר כי מתוקף מעמדה, חייבת הנתבעת לדאוג לכך שעובדיה יהיו מוסמכים ומוכשרים לקבל החלטות שהם נדרשים לקבל במסגרת תפקידיהם אצלה. (ראה עדותו של מר לין שפעל כעורך מדור ספורט בנתבעת מבלי שנתנה לו הדרכה כלשהי בנושא זכויות יוצרים עמ' 23 שורות 12-13).

44. ההחלטה היחידה אותה יכול וצריך היה מר יצחייק העורך האחראי לקבל, בין בעצמו ובין באמצעות פנייה לקבלת ייעוץ משפטי הייתה שבהעדר הוראה סותרת מצד התובע ובכתב, וללא קשר לנושא איתורו - אין להשמיט את שמו מן הרשימות. דא עקא שההחלטה שקיבל היא ההחלטה ההפוכה אשר תוצאתה - הפרת זכויותיו המוסריות של התובע.

בתי המשפט

א 075851/04

בית משפט השלום תל אביב-יפו

11/05/2006

בפני: כב' השופטת מארק – הורנצ'יק דליה

45. משכשלה הנתבעת בהגנה על זכות המוסרית - בהשמטת מתן קרדיט למחבר - אני דוחה את ניסיונה של הנתבעת להטיל את מחדלה על כתפי ומאחורי חוסר ניסיונם ואי ידיעתם של עורכים צעירים בשירותה.

46. מוכנה הייתי להניח כי העדים שנקרמן ולין אומנם פעלו ממניעים תמימים אלא שאף הם התקשו להסביר את מהות "המבוכה" אשר חששו שתגרם לתובע (עמ' 21 שורה 1-7) שכן - מעבר עיתונאים מכלי תקשורת אחד לשני הוא תופעה נפוצה אשר איננה כרוכה בהסרת קרדיט שלהם מרשימות שכתבו בעבר.

47. השמטת שמו של התובע מן הרשימות לא נעשתה על ידי הנתבעת בתום לב. לו מניעה של הנתבעת היו טובים, יכולה הייתה הנתבעת לפטור את התובע "מהמבוכה" לה חששה באמצעות צעד פשוט ומידתי, אשר לא היה כרוך בפגיעה בזכויות התובע, דהיינו - פרסום שמו יחד עם התאריך בו נכתבו הכתבות באופן שהיה מבהיר למעסיק הנוכחי, עיתון "הארץ" כי מדובר בכתבות ישנות.

48. בכך אף הייתה הנתבעת מסירה מעל עצמה כל ספק וחשש שמא לא זו בלבד שלא פעלה בתום לב אלא שהפרה זכות מוסרית של התובע על מנת להסתיר את העובדה שהיא עושה שימוש בחומר לא מעודכן של כתב ספורט המזוהה, במועד הפרסום, עם כלי התקשורת המתחרה.

49. במקרה דנן הודתה הנתבעת כי היא מודעת לזכותו המוסרית של התובע, ובפועל מקפידה קלה כבחמורה לפרסם שמות של יוצרים על גבי רשימות כתבות וידיעות.

בתי המשפט

א 075851/04

בית משפט השלום תל אביב-יפו

11/05/2006

בפני: כב' השופטת מארק – הורנצ'יק דליה

פנייתם של העדים שנקרמן ולין להתייעצות עם עורך המשנה אינה יכולה להיחשב לצורך העניין "כבדיקה סבירה" מטעם הנתבעת הן באשר העורך עצמו לא פנה בעצמו לקבלת ייעוץ מתאים. אי ידיעתו של עורך מדור, עורך משנה, אצל הנתבעת על הזכות המוסרית אינו שולל את ידיעתה של הנתבעת על קיום הזכות המוסרית.

50. תחום עיסוקה של הנתבעת - פועל נגדה בעניין זה זאת בצירוף אי הבאת מקבל ההחלטה בעצמו לעדות והימנעות מגלוי העובדה שהיה אדם מוסמך, עורך משנה המעורב בקבלת ההחלטה - עד לגלוי עובדה זו במהלך החקירה הנגדית אינם עולים כדי קיום נסיבות של אירוע שארע בתום לב.

51. חוסר תום הלב של הנתבעת במהלך טיפולה בעניין לא התמצה רק בשיקול הדעת המוטעה שהפעילה, אלא נמשך אף לאחר פניית התובע. התובע ביקש כי הנתבעת תתנצל בפניו. הנתבעת נאותה לפרסם "הבהרה בדבר טעות", שלפיה ארעה "טעות טכנית" או "השמטה מקרית" של שם התובע. משנתבקש מר שנקרמן להסביר את פירושה של "הבהרת הטעות" אותה הציעה הנתבעת להבהיר, השיב מר שנקרמן: **"איני יודע איך להסביר את הטעות הזאת"** (עמ' 17 שורה 5).

מילים אחרות - הנתבעת הציעה לתובע לפרסם נוסח הבהרה אשר נראה כי יותר משנועדה כמחווה לתובע - נועדה להסיר את האחריות לפגיעה מעל כתפיה. קורטוב של התנצלות על הפגיעה בזכות האישית - הזכות המוסרית, לא הייתה כאן.

52. טענתה של הנתבעת בסעיף 9 לכתב ההגנה, לפיה תביעת התובע בגין השמטת שמו מפרסום רשימותיו היא בבחינת **"זוטי דברים שאדם בעל מזג רגיל לא היה תובע בגינה"**, וטענתה בפתח סיכומיה: **"כי התובע מנסה לשוות**

בתי המשפט

א 075851/04

בית משפט השלום תל אביב-יפו

11/05/2006

בפני: כב' השופטת מארק – הורנצ'יק דליה

לתביעתו נופח דרמטי וטרגי וזאת הגם שיודע היטב התובע כי בפועל לא נגרם לו בפועל כל נזק, ואף לא הקל שבקלים" - יש בהם כדי להצביע על כך שהן במועד הגשת כתב ההגנה, ואפילו לאחר העדויות, בסיכומיה אין הנתבעת מכירה במעמדה של "הזכות המוסרית".

53. שמו של אדם, הזיקה שלו ליצירתו אינם בבחינת "זוטי דברים" אלא זכות ממדרגה ראשונה שהיא חלק מכבוד האדם שלו. ראוי כי כל יוצר בעל מזג סביר יקפיד על כך ששמו יופיע על גבי יצירתו ואין זו התנהלות "דרמטית" או "טראגית" בכך שיוצר מבקש לעמוד על זכויותיו.

54. הנה כי כן - זכותו המוסרית של התובע לכך ששמו יופיע בפרסום רשימותיו הופרה ללא כל צידוק, ואין עומדת לנתבעת בגין ההפרה כל הגנה של תום לב.

גובה הפיצוי הראוי

55. בכתב תביעתו (סעיף 13) עותר התובע לפסיקת פיצויים על פי סעיף 4 א' (5) בגין הפגיעה בזכותו המוסרית בשיעור של 20,000 ₪ לכל כתבה, (12 כתבות), ובסך הכל 240,000 ₪. השאלה היא אם יש לפרש את הפרת זכותו המוסרית של התובע כהפרה אחת יחידה, כטענת הנתבעת או 12 הפרות כטענת התובע. השאלה הנוספת היא האם הוכיח התובע נזק כלשהו שכן - סעיף 4 א' (5) מסמיך את ביהמ"ש לפסוק פיצוי אם לא הוכח נזק ממוני - אך לא הוכח כל נזק. דהיינו - האם הוכיח התובע פגיעה בשמו או בכבודו ועוגמת נפש. אדון תחילה בהיקף ההפרה.

בתי המשפט

א 075851/04

בית משפט השלום תל אביב-יפו

11/05/2006

בפני: כב' השופטת מארק – הורנצ'יק דליה

56. בפסק הדין המנחה ע"א 592/88 - שמעון שגיא נ' עזבון המנוח אברהם ניניו

ז"ל . פ"ד מו(2), 254 - נקבע כי המבחן הרלוונטי להפרה הוא מבחן הזכות המופרת, ולא מספרם של האקטים המפרים ששימשו בהפרתה של הזכות.

57. במובחן מן הקביעה בפס"ד בעניין עזבון המנוח ניניו ז"ל, קבע ביהמ"ש ב-

ע"א 3616/92 - דקל שרתי מחשב להנדסה נ' חשב היחידה הבין-קיבוצית

. פ"ד נא(5), 337 - כי בה במידה והועתקו מכל אחת מן החוברות עבודות ניתוח ואיסוף ועיבוד נתונים שונים - הגיע ביהמ"ש למסקנה כי כל חוברת היא יצירה עצמאית ועל כן - קמה זכות לפיצוי על הפרת כל אחת מזכות היוצרים הגלומה בכל חוברת מועתקת.

58. בענייננו - מדובר ב-12 כתבות / רשימות אשר עוסקות כולן בנושא סיקור

המשחקים האולימפיים בעידן המודרני. כל כתבה סוקרת אולימפיאדה אחרת, או מספר אולימפיאדות. כל אחת מן הכתבות / רשימות מבוססת על עובדות נפרדות, עומדת בפני עצמה מבחינה סגנונית ותוכנית, וניתנת לקריאה עצמאית, ללא צורך בהתייחסות לכתבות האחרות. לא נתנה לכתבות כותרת משותפת. באף כתבה לא כלולה הפניה לכתבות האחרות. באף כתבה לא כלולה הערה קושרת או מפנה לכתבות הנוספות. אין התפתחות נושאית מכתבה לכתבה. הקשר היחיד בין הכתבות הוא נושאן - תולדות המשחקים האולימפיים בעידן המודרני והן ממוקמות לפי סדר על ציר הזמן. העד שנקרמן העיד כי כתיבת כל אחת מן הכתבות הייתה כרוכה בהשקעת מחקר עצמאי ונפרד, באופן שחומר שנאסף עבור כל אחת מן הכתבות היה חסר רלבנטיות עבור הכתבות האחרות. העד שנקרמן אף העיד בחקירתו הנגדית כי כל אחת מן הכתבות הייתה ראוייה להתפרסם בנפרד ולו נרכשה - הייתה נרכשת במחיר נפרד, בסכום של 300 ₪ לכתבה (עמ' 17 שורות 11-14).

בתי המשפט

א 075851/04

בית משפט השלום תל אביב-יפו

11/05/2006

בפני: כב' השופטת מארק – הורנצ'יק דליה

59. אופי הכתבות ופרסומן בנפרד - ולא כפרקים מתוך מסה כוללת או תחת כותרת אחת חייב את הנתבעת, כפי שעשתה בפועל עת תיקנה את ההפרה, להוסיף את שמו של התובע על גבי כל רשימה ורשימה בנפרד. על כן אני קובעת כי מדובר ב-12 רשימות נפרדות אשר לתובע עמדה זכות לפרסום שמו לגבי כל אחת ואחת מן הרשימות בנפרד. הנתבעת הפרה 12 זכויות מוסריות של התובע, ב-12 הפרות נפרדות.

60. סעיף 4 א' (5) לפקודת זכויות יוצרים, קובע את גובה הפיצוי עת מופרת זכותו המוסרית של אדם וקובע כי יהיה זה בסכום שיקבע ביהמ"ש לפי נסיבות המקרה.

"הפיצוי ניתן רק אם נגרם נזק, בין אם הוא נזק ממון ובין אם הוא נזק שאיננו כספי, כמו עוגמת הנפש של המחבר הנוכח בשימוש הנעשה ביצירתו מבלי ששמו יודע לנהנים ממנה. עוגמת הנפש הנגרמת לאותו מחבר אינה צריכה ראייה, ואף ללא אמירה של המחבר על הצער שנגרם לו והעצב בלבו בגלל השימוש ביצירתו בלי להודיע ברבים את שמו כמחברה. הפיצוי האמור באותו סעיף ייקבע לפי נסיבות המקרה".

ראה: ת.א. (ת"א) 957/88 דוד טל נ. המכון האמריקאי להשכלה, תק- מח 93 (1) 1186, 1191.

61. כפי שנתן ללמוד מן הנסיבות - שיקול הדעת של הנתבעת היה מוטעה. לא שוכנעתי כי הימנעות הנתבעת מהוספת שמו של התובע ברשימות המופיעות באתר בשנת 2004 הייתה בתום לב. כאמור הגם שלא הוכח כי הייתה כוונה לפגוע בתובע הרי שלא שוכנעתי כי אי הפרסום של שם התובע היה בתום לב.

בתי המשפט

א 075851/04

בית משפט השלום תל אביב-יפו

11/05/2006

בפני: כב' השופטת מארק – הורנצ'יק דליה

לסיכום: התביעה מתקבלת.

62. אומנם - התובע לא הוכיח נזק ממון על פגיעה בזכותו המוסרית, אולם - אי ציון שמו של התובע כמחבר והרגשתו הסובייקטיבית כי כבודו נפגע בגין פרסום הרשימות ללא ציון שמו כמחבר - יש בהן משום פגיעה בכבודו של התובע וגרימת עוגמת נפש. בהתחשב בהעדר תום הלב בפגיעה, אני פוסקת לטובת התובע פיצוי בגין 12 הפרות של הזכות המוסרית שלו. סכום הפיצוי נקבע על ידי לפי "מפתח" של 3,000 ₪ לכל הפרה X 12 הפרות בהתחשב בכך שעד הנתבעת העיד כי אילו היה על הנתבעת לשלם עבור כל כתבה בנפרד, הייתה עלות התשלום - 300 ₪ עבור כל כתבה. הפיצוי ההולם המגיע הוא בשיעור של פי 10 מן הסכום האמור. על כן - אני מחייבת את הנתבעת לשלם לתובע פיצוי כולל בסך של 36,000 ₪ בגין 12 הפרות. סכום זה נושא הפרשי הצמדה וריבית, מיום מתן פסק הדין.

63. כמו כן - אני מחייבת את הנתבעת לשלם לתובע הוצאות המשפט (אגרות) בסך של 6,350 ₪ סכום זה צמוד ונושא ריבית כחוק מיום מתן פסק הדין.

64. בנוסף, אני מחייבת את הנתבעת לשלם לתובע הוצאות השכר טרחת עו"ד בסך של 9,000 ₪ + מע"מ, צמוד ונושא ריבית כחוק, מיום מתן פסק הדין.

ניתן היום י"ג באייר, תשס"ו (11 במאי 2006) במעמד הצדדים:

ב"כ התובע: עו"ד אביבה דורפן

ב"כ הנתבעת: עו"ד טל ליבליך